

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy«”

(COM(2020) 98 final)

(2020/C 364/13)

Sprawozdawca: **Antonello PEZZINI**

Współsprawozdawca: **Cillian LOHAN**

Wniosek o konsultację	Komisja, 22.4.2020
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	25.6.2020
Data przyjęcia na sesji plenarnej	16.7.2020
Sesja plenarna nr	553
Wynik głosowania	
(za/przeciw/wstrzymało się)	215/2/4

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) jest przekonany, że zrównoważony rozwój jest jednym z filarów rozwoju przyszłej Europy dzięki umiejętnej transformacji opartej na uczestnictwie i gospodarce o obiegu zamkniętym.

1.2. Przystawienie się na model gospodarki europejskiej o obiegu zamkniętym nie może pomijać kontekstu społeczno-gospodarczego, w którym musi się ono obecnie odbywać, lecz wyzwania związane z kryzysem zdrowotnym muszą zostać przekształcone w szansę na odrodzenie się na nowych podstawach wraz z warunkami wstępnymi do szybszego opracowywania nowych metod działania w obiegu zamkniętym.

1.3. Nowa kultura leżąca u podstaw gospodarki o obiegu zamkniętym powinna stworzyć okazję do szybszego zastosowania, za pomocą nowych kryteriów, koncepcji bogactwa jednostek terytorialnych, tj. wykroczenia poza PKB ⁽¹⁾.

1.4. Należy położyć większy nacisk na krzewienie kultury obiegu zamkniętego poprzez kształcenie, budowanie zdolności i większą odpowiedzialność w celu zachęcenia obywateli do dostosowania i zmiany ich codziennych zwyczajów i zachowań.

1.5. Europejska platforma zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym powinna zostać rozwinięta i może wspierać różne inicjatywy polityczne, które byłyby pomocne w przestawieniu się na obieg zamknięty.

1.6. Komitet z zadowoleniem przyjmuje propozycje zawarte w planie działania dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym i uważa, że środki umożliwiające przestawienie się na ten model gospodarki powinny być brane pod uwagę przy opracowywaniu planów odbudowy gospodarczej i społecznej po katastrofalnej sytuacji wynikającej z COVID-19.

⁽¹⁾ Dz.U. C 100 z 30.4.2009, s. 53.

1.7. Należy uznać komplementarność między zmianą klimatu, polityką na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym i odpowiedzialnością społeczną przedsiębiorstw i podkreślić właściwości obiegu zamkniętego energii w postaci odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza w budownictwie i transporcie, nie pomijając wsparcia procesów rolnych i systemu żywnościowego, koniecznego do zmniejszenia ilości odpadów.

1.8. EKES stwierdza, że proponowany pakt na rzecz umiejętności i zatrudnienia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus stanowi doskonałą okazję do realizacji przewidzianych programów.

1.9. Należy nadal poszerzać praktykę ekoprojektu, ułatwiając trwałość produktów i zaprogramowany odzysk komponentów, jako bodziec dla dynamicznego rynku surowców wtórnych, wspieranego przez prawnie wiążące środki, na którym stosuje się obowiązkową zawartość materiałów pochodzących z recyklingu oraz śledzenie cyfrowe.

1.10. Tak jak miało to już miejsce w przypadku „produktów wykorzystujących energię”, Komisja w porozumieniu z zainteresowanymi sektorami powinna przystąpić do wydania aktów delegowanych, określających właściwości nowych produktów, które mogą stać się składnikami innych produktów.

1.11. Proces normalizacji technicznej produktów zrównoważonych, poczynając od zasobochłonnych sektorów, musi być szczególnie ważny w ramach systemu jakości i zgodności oraz obejmować ocenę zgodności i szersze stosowanie zielonych zamówień publicznych oraz certyfikacji surowców wtórnych.

1.11.1. Krajowe organy normalizacyjne, we współpracy z instytucjami europejskimi⁽²⁾, powinny jak najszybciej opracować dobre praktyki⁽³⁾ i zharmonizowane normy w celu ułatwienia przejścia do nowej gospodarki opartej na funkcjonalności.

1.12. Praktyczne wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym będzie wymagać ścisłej współpracy zainteresowanych stron. EKES apeluje o jasne strategie polityczne i wsparcie finansowe, zwłaszcza w dziedzinie reklamy, tak by straciła ona swój wyraźnie konsumpcyjny charakter i, przy poszanowaniu zasad wolnego rynku, dała pierwszeństwo aspektom trwałości produktów i możliwości ich ponownego wykorzystania.

1.13. Zdaniem EKES-u zasadnicze znaczenie ma zapewnienie konsumentom lepszych informacji i danych na temat zarządzania produktami, identyfikowalności i przejrzystości, również z zastosowaniem specyfikacji produktów i technologii cyfrowych, aby umożliwić przepływ informacji na temat składu oraz możliwości naprawy.

1.14. Z punktu widzenia EKES-u wskazane jest promowanie, za pomocą programów europejskich, praktycznego testowania procesów gospodarki o obiegu zamkniętym w wielu sektorach i miastach europejskich, ośrodkach rolno-spożywczych i obszarach wiejskich w celu wykorzystania – jako dobrych praktyk – istotnych doświadczeń zdobytych w łańcuchach produkcji i konsumpcji.

1.15. EKES uważa, że na szczeblu terytorialnym należy zapewnić duże pole działania podmiotom publicznym i prywatnym, które mogą odgrywać kluczową rolę w reagowaniu na nowe możliwości, rozwijając partnerstwa publiczno-prywatne oraz dając przykład „społecznej odpowiedzialności terytorialnej”⁽⁴⁾ i odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw ukierunkowanych na zasady obiegu zamkniętego w oparciu o współpracę.

1.16. Wreszcie EKES apeluje, by wszystkie proponowane działania podlegały odpowiednim ocenom skutków, które uwzględniałyby skutki środowiskowe, społeczne i gospodarcze.

2. Kontekst społeczno-gospodarczy z myślą o europejskiej gospodarce o obiegu zamkniętym

2.1. Przedsiębiorstwa i konsumenci w coraz większym stopniu zdają sobie sprawę ze szkód dla zrównoważonego rozwoju wynikających z przyjmowanych dotąd liniowych modeli gospodarczych, które cechują się wysokim poziomem zużycia materiałów i zasobów, zastosowaniem metod celowego postarzania produktów i zachętą do zakupu coraz to nowszych produktów.

⁽²⁾ CEN, CENELEC i ETSI.

⁽³⁾ Zob. UNI Italia a procesy wstępnej normalizacji, rozporządzenie nr 1025/2012.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 175 z 28.7.2009, s. 63.

2.2. W 2019 r. wydobyto i przetworzono ponad 92 mld ton materiałów, co przyczyniło się do około połowy globalnych emisji CO₂ ⁽⁵⁾ i spowodowało poważne problemy z punktu widzenia środowiska naturalnego i zdrowia człowieka.

2.2.1. Wydobycie i przetwarzanie zasobów powodują ponad 90 % globalnej utraty różnorodności biologicznej ⁽⁶⁾.

2.2.2. Wydobycie i przetwarzanie metali i minerałów niemetalicznych powodują około 20 % emisji gazów cieplarnianych ⁽⁷⁾.

2.2.3. Ponadto UE jest zmuszona zaspokajać większość swego zapotrzebowania na surowce, importując je po znacznych kosztach.

2.3. Gospodarka o obiegu zamkniętym, która wspiera:

- odpowiedzialność społeczną i środowiskową przedsiębiorstw,
- nowe lokalne miejsca pracy wysokiej jakości,
- eliminację odpadów,
- ciągłe i bezpieczne korzystanie z zasobów naturalnych,
- cykl o obiegu zamkniętym systemu projektowania, produkcji, dystrybucji i konsumpcji,
- renowację i ponowne użycie pozostałości po zakończeniu ich życia,

jest w stanie rozwijać gospodarkę opartą na funkcjonalności, która może przynieść społeczeństwu znaczące korzyści.

2.4. Obecnie tylko 8,6 % działań w skali światowej odbywa się w trybie obiegu zamkniętego. Przejście do tego modelu wymaga jednak ściślejszej współpracy sektora publicznego i prywatnego.

2.5. Przystawienie się na model gospodarki europejskiej o obiegu zamkniętym nie może pomijać kontekstu społeczno-gospodarczego, w którym musi się ono obecnie odbywać, gdy pandemia koronawirusa wywołała najgorszą od czasów wielkiego kryzysu w 1929 r. recesję gospodarczą.

2.5.1. Z powodu pandemii COVID-19 przedsiębiorstwa stoją obecnie w obliczu utraty dochodów i przerywają łańcuchy dostaw, wszędzie powszechne są zamykanie fabryk i bezrobocie.

2.6. Obecne trojaki zagrożenia – niekontrolowane pandemie, niewystarczające projekty w ramach polityki gospodarczej oraz czarna łabędź (zdarzenie całkowicie nieprzewidywalne) na płaszczyźnie geopolitycznej – mogą wpędzić światową gospodarkę w stałą depresję właśnie w czasie, gdy wszystkie grupy społeczeństwa europejskiego uświadamiają sobie, że zrównoważony rozwój gospodarczy wymaga metod uwzględniających równocześnie aspekt technologiczny, wzrost wydajności i efektywniejsze gospodarowanie zasobami.

2.7. Wyzwania stojące przed planetą mogą stać się dużą szansą na ożywienie aktywności i rozwoju zrównoważonego na nowych podstawach, które pozwolą na stworzenie warunków wstępnych do szybszego opracowywania nowych metod działania w obiegu zamkniętym.

2.8. EKES wielokrotnie wypowiadał się na temat potrzeby zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Wraz z Komisją Europejską uruchomił europejską platformę zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym ⁽⁸⁾, podkreślając, że „pomimo dotychczasowych sukcesów stworzenie gospodarki o obiegu zamkniętym utrudniają oczywiste przeszkody”.

2.9. Jak potwierdziła grupa koordynacyjna należąca do europejskiej platformy zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym, należy już teraz rozpocząć przestawienie się na inkluzywną, neutralną dla klimatu gospodarkę o obiegu zamkniętym ⁽⁹⁾.

⁽⁵⁾ Zob. *Circular Economy and Material Value Chains [Gospodarka o obiegu zamkniętym i łańcuchy wartości materiałów]* – Światowe Forum Ekonomiczne, 2020 r.

⁽⁶⁾ Zob. Program Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP), „Natural Resources for the Future We Want” [Zasoby naturalne na rzecz takiej przyszłości, jakiej chcemy], 2019 r.

⁽⁷⁾ Zob. Komisja ds. Transformacji Energetycznej, *Mission Possible: Reaching Net-Zero Carbon by Mid-Century* [Możliwy do realizacji cel: osiągnięcie zeroemisyjności netto do połowy stulecia], 2018 r.

⁽⁸⁾ Eesc-2017-02666-05-00-decbur – mandat grupy koordynacyjnej.

⁽⁹⁾ *Wspólne oświadczenie członków grupy koordynacyjnej europejskiej platformy zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym w sprawie nowego planu działania UE dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym, marzec 2020 r.*

2.10. W dniu 6 kwietnia 2020 r. EKES przyjął wspólne oświadczenie, w którym podkreślił: „W tych czasach wielkiej niepewności tylko kompleksowy europejski plan naprawy gospodarczej może umożliwić stawienie czoła konsekwencjom pandemii COVID-19 i odbudowę bardziej zrównoważonej gospodarki europejskiej”.

3. Wniosek Komisji Europejskiej

3.1. Nowy **plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym** przedstawia szereg nowych inicjatyw obejmujących cały cykl projektowania i życia produktów, by umożliwić obywatelom i przedsiębiorstwom pełny udział w gospodarce o obiegu zamkniętym.

3.2. W ramach strategii przemysłowej UE proponuje się środki na rzecz:

- **uczynienia ze zrównoważonych produktów normy w Unii** w drodze aktu ustawodawczego w sprawie strategii na rzecz produktów zrównoważonych w celu zapewnienia, by produkty wprowadzane do obrotu w UE były projektowane do bardziej długotrwałego użytku,
- **zwiększenia poczucia odpowiedzialności konsumentów** dzięki dostępowi do wiarygodnych informacji wraz z prawdziwym prawem do naprawy,
- **skupienia uwagi na tych sektorach, w których wykorzystuje się więcej zasobów i które mają duży potencjał działania w obiegu zamkniętym**, takich jak:
 - **elektronika i ICT**: „inicjatywa dotycząca urządzeń elektronicznych o zamkniętym cyklu życia”,
 - **baterie, akumulatory i pojazdy**: nowe ramy regulacyjne dotyczące baterii i akumulatorów,
 - **opakowania**: nowe wiążące przepisy określające, co jest dozwolone na rynku UE,
 - **tworzywa sztuczne**: nowe wiążące przepisy dotyczące zawartości materiałów z recyklingu,
 - **wyroby włókiennicze**: nowa strategia UE mająca na celu zwiększenie konkurencyjności i innowacji w sektorze,
 - **budownictwo i budynki**: ogólna strategia na rzecz zrównoważonego środowiska zbudowanego,
 - **żywność**: nowa inicjatywa ustawodawcza na rzecz ponownego wykorzystywania materiałów w celu zastępowania opakowań i naczyń stołowych w usługach gastronomicznych.
- **ograniczania odpadów**: unikanie produkcji odpadów i przetwarzanie ich w wysokiej jakości surowce wtórne,
- **skutecznego funkcjonowania obiegu zamkniętego dla ludzi, regionów i miast**,
- **zwiększenia roli normalizacji**,
- **działań przekrojowych**: obieg zamknięty jako warunek wstępny osiągnięcia neutralności klimatycznej,
- **działań na poziomie globalnym**,
- **monitorowania postępów**.

Jest to około trzydziestu pięciu działań zaplanowanych w trzyletnim okresie od połowy roku 2020 do połowy roku 2023, wraz z inicjatywami w zakresie elektroniki, odpadów oraz usług na rzecz osób i środowiska.

4. Uwagi ogólne

4.1. EKES jest przekonany, że zrównoważoność jest jednym z filarów rozwoju przyszłej Europy i że dzięki umiejętnemu i opartemu na uczestnictwie przestawieniu się na gospodarkę o obiegu zamkniętym obywatele, konsumenci, przedsiębiorstwa i pracownicy będą mogli za pomocą dużych inwestycji stawić czoła wyzwaniu i przyczynić się nie tylko do poszanowania środowiska, lecz także do rozwinięcia idei otwartego społeczeństwa sprzyjającego włączeniu społecznemu, które pozwoli zachować zasoby dla przyszłych pokoleń.

4.1.1. Gospodarka o obiegu zamkniętym może być w szczególności korzystna dla procesów rolnych i systemu żywnościowego, ponieważ pozwoli zmniejszyć ilość odpadów i umożliwi obywatelom osiągnięcie większego dobrobytu.

4.1.2. Niezbędne będą duże inwestycje w rozwój ekologicznych technologii, nowych nawozów organicznych i biometanu.

4.2. Komitet z zadowoleniem przyjmuje zestaw środków ustawodawczych i politycznych zaproponowanych w planie działania dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym i uważa, że środki umożliwiające przestawienie się na model gospodarki o obiegu zamkniętym powinny być brane należycie pod uwagę, szczególnie po katastrofalnej sytuacji wynikającej z COVID-19.

5. Spójność na szczeblu europejskim

5.1. Uważamy, że niezbędne jest uznanie komplementarności między zmianą klimatu a polityką dotyczącą gospodarki o obiegu zamkniętym. Istotne jest, by zużywana energia pochodziła ze źródeł odnawialnych i nie miała liniowego charakteru, tak jak paliwa kopalne.

5.1.1. Obieg zamknięty wykorzystania energii wyraża się również poprzez troskę o oszczędność energii i efektywność energetyczną, co staje się jeszcze bardziej naglące w sektorze transportu.

5.2. Należy zachęcać do budowania na wszystkich szczeblach zdolności koniecznych do promowania gospodarki o obiegu zamkniętym. Proponowany pakt na rzecz umiejętności i zatrudnienia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus stanowi doskonałą okazję do realizacji przewidzianych programów.

5.3. W procesie transformacji nie należy bagatelizować roli zamówień publicznych. Minimalne kryteria środowiskowe, zawarte już w dyrektywach w sprawie zamówień publicznych⁽¹⁰⁾, wraz ze stosownymi specyfikacjami technicznymi⁽¹¹⁾, powinny stać się obowiązkowe. Potrzeba konkretnych szkoleń dla wykonawców, aby mogli oni oferować wszystkie możliwości w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym oraz aby ewentualne bariery nie utrudniały przeprowadzania zamówień publicznych wspomagających zamknięcie obiegu w gospodarce.

5.4. Komitet uważa, że niezbędne jest, aby w ramach wielu inicjatyw, które należy podjąć w ciągu najbliższych miesięcy, rozważono wyraźnie, w jaki sposób poprawić obieg zamknięty i zrównoważoność inwestycji, zwłaszcza w krajach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji pod względem strukturalnym i finansowym.

5.4.1. Inicjatywy te powinny być promowane we współpracy z władzami lokalnymi i partnerami społecznymi, ze szczególnym naciskiem na tworzenie nowych i lepszych miejsc pracy.

5.5. EKES uważa, że należy przyjąć prawnie wiążące wymogi konieczne do pobudzenia rynku surowców wtórnych, zwłaszcza w odniesieniu do opakowań, pojazdów, materiałów budowlanych i baterii.

5.6. Ekoprojekt produktów ma zasadnicze znaczenie dla wdrażania procesów o obiegu zamkniętym. Zakres ekoprojektu musi się nadal poszerzać, aby stać się integralną częścią wszystkich etapów produkcji, ułatwiając odzysk komponentów, który jest motorem dynamicznego rynku surowców wtórnych.

5.6.1. W związku z tym, tak jak miało to już miejsce w przypadku „produktów wykorzystujących energię”⁽¹²⁾, Komisja powinna przystąpić do wydania aktów delegowanych określających właściwości różnych produktów powszechnego użytku, które po wyeksploatowaniu mogłyby stać się składnikami innych produktów.

5.7. Szczególne znaczenie ma normalizacja techniczna w dziedzinie gospodarki o obiegu zamkniętym. Z uwagi na wysoce przekrojowy i złożony charakter tej kwestii niezbędne jest zapewnienie ścisłej koordynacji między różnymi zainteresowanymi stronami, organami normalizacyjnymi i działaniami prawodawcy.

5.8. Proces normalizacji technicznej zrównoważonych produktów, szczególnie w sektorach intensywnie wykorzystujących zasoby, jest szczególnie istotny, przede wszystkim w procesie udzielania zielonych zamówień publicznych oraz w klasyfikacji surowców i materiałów wtórnych.

5.9. EKES apeluje, by wszystkie proponowane działania podlegały odpowiednim ocenom skutków, które uwzględniałyby skutki środowiskowe, społeczne i gospodarcze.

⁽¹⁰⁾ Dyrektywy 2014/23/UE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 1), 2014/24/UE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65), 2014/25/UE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 243).

⁽¹¹⁾ Zob. UNI/PdR: wytyczne z 2019 r. dotyczące metod weryfikacji zawartości materiałów z recyklingu i/lub materiałów odzyskanych i/lub produktów ubocznych produktów regulowanych przez minimalne kryteria środowiskowe.

⁽¹²⁾ Zob. dyrektywa 2005/32/WE (Dz.U. L 191 z 22.7.2005, s. 29) przekształcona przez dyrektywę 2009/125/WE (Dz.U. L 285 z 31.10.2009, s. 10).

5.10. Tocząca się debata w sprawie wartości i konieczności wprowadzenia zasad gospodarki o obiegu zamkniętym może być okazją do konsekwentnego zajęcia się wielokrotnie już omawianą kwestią wyjścia poza tradycyjne PKB, czyli dodania nowych aspektów do kryteriów koniunktury gospodarczej już stosowanych w trzech systemach obliczania PKB⁽¹³⁾, tzn. tworzenia solidarnych systemów na rzecz społeczeństwa sprzyjającego włączeniu społecznemu, życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety i sprawiedliwego podziału dóbr.

6. Kształcenie i kultura

6.1. EKES uważa, że należy położyć większy nacisk na krzewienie kultury obiegu zamkniętego poprzez kształcenie, budowanie zdolności, większą odpowiedzialność oraz pogłębiony dialog ze społeczeństwem obywatelskim w celu zachęcenia obywateli do dostosowania i zmiany ich codziennych zwyczajów i zachowań. Równie zasadnicze znaczenie ma ścisła współpraca międzysektorowa.

6.1.1. Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw, jako konkretny element gospodarki opartej na funkcjonalności, doskonale łączy się z kulturą gospodarki o obiegu zamkniętym, ponieważ pozwala na niezwykłą synergię między interesami przedsiębiorców i pracowników wspólnie dążących do rozwoju zrównoważonego w trosce o ograniczenie odpadów i nadmiaru.

6.2. Wskazane byłoby przedstawienie propozycji włączenia zasad gospodarki o obiegu zamkniętym do programów nauczania szkolnego i szkolnictwa wyższego, a także finansowania edukacji technicznej o dużej skuteczności i wspierania zdolności twórczych.

6.3. Program Erasmus+ byłby bardzo pomocny we wspieraniu wymiany wiedzy na temat gospodarki o obiegu zamkniętym w różnych krajach Europy.

6.4. Badanie zlecone przez EKES⁽¹⁴⁾ i jego opinia NAT/764 w sprawie rozwijania synerгии pomiędzy różnymi planami działania dotyczącymi gospodarki o obiegu zamkniętym wraz z siecią działającą w ramach europejskiej platformy zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym stanowią solidną podstawę wymiany informacji i pogłębiania wiedzy zainteresowanych stron.

6.5. Podmioty gospodarcze i społeczeństwo obywatelskie mogłyby zainicjować praktyczne testowanie procesów gospodarki o obiegu zamkniętym w różnych sektorach w wielu odpowiednich gminach europejskich, między innymi poprzez wykorzystanie odpowiednich funduszy takich jak fundusz „Misje” w ramach programu „Horyzont Europa”.

6.6. Zasadnicze znaczenie dla wdrażania procesów o obiegu zamkniętym ma jednak ekoprojekt produktów.

7. Konsumentów jako kluczowe podmioty we wdrażaniu

7.1. Praktyczne wdrożenie gospodarki o obiegu zamkniętym wymagać będzie silnej sieci poinformowanych, zaangażowanych i powiązanych ze sobą zainteresowanych stron. Należy określić i regularnie poddawać przeglądowi kluczowe strategie polityczne i wsparcie strukturalne dla różnych zainteresowanych grup, a także skutecznie o nich informować.

7.2. Konieczne jest również zajęcie się rolą reklamy, tak by straciła ona swój wyraźny konsumpcyjny charakter i, przy poszanowaniu zasad wolnego rynku, dała pierwszeństwo aspektom trwałości produktów i możliwości ich ponownego wykorzystania, nie nabierając nieuczciwego i wprowadzającego w błąd charakteru.

7.2.1. Ważne jest, aby reklama w większym stopniu uwzględniała zasady realizmu, trendów i typowych cech i by konkretne przykłady, dążenie do zrównoważonego rozwoju oraz pozytywne cechy trwałości towarów stanowiły atut w oczach konsumentów i społeczeństwa.

7.3. Trzeba uznać prawo konsumenta do naprawy produktów po uczciwych i proporcjonalnych cenach i włączyć je do gwarancji produktu, między innymi za pomocą środków fiskalnych, lokalnych sieci usług naprawy oraz ułatwionego dostępu⁽¹⁵⁾. W tym względzie zwalczanie celowego postarzania produktów powinno stać się integralną częścią nowych technicznych i prawnych cech zrównoważonego ekologicznie produktu, który można łatwo naprawić i odzyskać.

⁽¹³⁾ Zob. ESA 2010.

⁽¹⁴⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/circular-economy-strategies-and-roadmaps-europe-executive-summary>.

⁽¹⁵⁾ Zob. dyrektywa 1999/85/WE Rady z dnia 22 października 1999 r. w odniesieniu do możliwości wprowadzenia niższej stawki VAT na usługi pracochłonne (Dz.U. L 277 z 28.10.1999, s. 34): drobne naprawy rowerów, obuwia i wyrobów skórzanych, odzieży i wyrobów włókienniczych użytku domowego, remont i przebudowę mieszkań prywatnych, usługi opiekuńcze.

7.4. EKES dostrzega sukces swego partnerstwa z Komisją Europejską w zakresie rozwoju innowacyjnej platformy międzyinstytucjonalnej i oczekuje w przyszłości rozszerzenia jej mandatu.

7.4.1. EKES uważa, że wskazane byłoby rozważenie innego podziału podatków, który zmniejszyłby opodatkowanie pracy, a zwiększył – opodatkowanie zasobów, w tym zwłaszcza produktów mniej zrównoważonych oraz ulegających ewidentnemu postarzaniu.

7.4.2. Zasada bardziej restrykcyjnego opodatkowania powinna być stosowana wobec produktów importowanych do UE, które wydają się w niewielkim stopniu uwzględniać kryteria gospodarki o obiegu zamkniętym.

7.5. Należy wyraźnie uznać i wspierać rolę przedsiębiorstw społecznych w gospodarce o obiegu zamkniętym, tak by sektory o doświadczeniu w zakresie ponownego wykorzystania, naprawy i regeneracji mogły korzystać z większej wartości społecznej, gdyż są zaangażowane w rozwijanie umiejętności osób najbardziej wymagających szczególnego traktowania w społeczeństwie.

7.6. EKES podkreśla potrzebę zapewnienia europejskim konsumentom lepszych informacji na temat zarządzania produktami, w tym korzyści wynikających z projektowania i produkcji o obiegu zamkniętym, a także identyfikowalności i przejrzystości, między innymi dzięki zastosowaniu paszportów produktów i technologii cyfrowych, takich jak łańcuchów bloków, aby umożliwić przepływ informacji na temat składu, możliwości naprawy i końca przydatności do użycia.

7.7. Wiarygodne, porównywalne i możliwe do zweryfikowania informacje są również ważnym czynnikiem umożliwiającym nabywcom podejmowanie bardziej zrównoważonych decyzji oraz ograniczają ryzyko stosowania nieuczciwego zielonego PR („green washing”).

7.8. Władze lokalne są kluczowymi podmiotami w dziedzinie gospodarowania wodą i odpadami oraz drugorzędnymi bazami surowców. W ramach współpracy partnerskiej mogą inicjować testowanie, które ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju innowacji o obiegu zamkniętym.

7.9. EKES popiera opracowywanie zasad uwypuklonej już we wcześniejszych opiniach „społecznej odpowiedzialności terytorialnej”, które zapewniają odpowiedzialność publiczną i prywatną za zrównoważony rozwój terytorium w obiegu zamkniętym.

Bruksela, dnia 16 lipca 2020 r.

Luca JAHIER
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
